# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

## της 15ης Φεβρουαρίου 2000

## σχετικά με κρατική ενίσχυση χορηγηθείσα από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας στην εταιρεία Kvaerner Warnow Werft GmbH

*[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό E(2000) 516]*

**(Το κείμενο στη γερμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό )**

**(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)**

(2000/336/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 88 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο,

τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ, και ιδίως το άρθρο 14 παράγραφος 1 [1],

την οδηγία 90/684/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1990, σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες [2], όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 94/73/ΕΚ [3], και την οδηγία 92/68/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 1992, που τροποποιεί την οδηγία 90/684/ΕΟΚ σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες [4],

Έχοντας καλέσει τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάξεις [5] και λαμβάνοντας υπόψη τις εν λόγω παρατηρήσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

### I. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Υπάλληλοι της Επιτροπής διεξήγαγαν επιτόπιο έλεγχο στα γραφεία της εταιρείας Kvaerner Warnow Werft GmbH (στο εξής: «KWW») στις 25 Μαρτίου 1999, από κοινού με εξωτερικό εμπειρογνώμονα, προκειμένου να εξακριβώσουν το ύψος της υπερβάλλουσας παραγωγής κατά το 1998. Από τον έλεγχο αυτό προέκυψε το συμπέρασμα ότι κατά το 1997 η παραγωγή της KWW είχε ανέλθει σε 93 862 κοχ, δηλαδή ότι ήταν μεγαλύτερη κατά 8 862 κοχ από τη μέγιστη επιτρεπόμενη ικανότητα παραγωγής (85 000 κοχ). Το συμπέρασμα για την υπερβάλλουσα παραγωγή κατά το 1997 βασίζεται στα αναθεωρημένα στοιχεία για την παραγωγή κατά το 1998, τα οποία οι γερμανικές αρχές επιβεβαίωσαν με επιστολή τους της 19ης Μαρτίου 1999. Επειδή δεν υπεβλήθη αναθεωρημένη έκθεση για την παραγωγή κατά το 1997, το συμπέρασμα περί παραγωγής ύψους 93 862 κοχ θεωρήθηκε οριστικό.

(2) Με επιστολή της 20ής Ιουλίου 1999, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Γερμανία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ σε σχέση με τη διαπιστωθείσα υπέρβαση της κατασκευαστικής ικανότητας.

(3) Η απόφαση της Επιτροπής για την κίνηση της διαδικασίας δημοσιεύτηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* [6]. Η Επιτροπή κάλεσε τα ενδιαφερόμενα μέρη να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί του μέτρου.

(4) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από μέρους των ενδιαφερομένων και τις διαβίβασε στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην οποία δόθηκε η δυνατότητα να απαντήσει.

### II. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

(5) Η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση ενισχύσεων αναδιάρθρωσης στην KWW σύμφωνα με την οδηγία 90/684/ΕΟΚ, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συνολική αναδιάρθρωση της εν λόγω ναυπηγικής επιχείρησης, η οποία εδρεύει στην Ανατολική Γερμανία. Οι σχετικές αποφάσεις της Επιτροπής κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 3ης Μαρτίου 1993 (N 692/D/91), της 17ης Ιανουαρίου 1994 (N 692/J/91), της 20ής Φεβρουαρίου 1995 (N 1/95), της 18ης Οκτωβρίου 1995 (N 637/95) και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 (N 797/95). Η έγκριση χορηγήθηκε υπό τον όρο του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας σε 85 000 κοχ ετησίως. Η Επιτροπή μεριμνά για τη συμμόρφωση με τον περιορισμό της κατασκευαστικής ικανότητας.

(6) Το ναυπηγείο Warnow, που βρίσκεται στο Rostock-Warnemünde, στο Μεκλεμβούργο-Δυτική Πομερανία της Γερμανίας, επωλήθη τον Οκτώβριο του 1992 από την Treuhandanstalt στον νορβηγικό βιομηχανικό όμιλο Kvaerner as. Σύμφωνα με την παράγραφο 27 της σύμβασης πωλήσεως, που η Γερμανία διαβίβασε στην Επιτροπή με επιστολή της 30ής Οκτωβρίου 1992 για εξέταση και έγκριση, η Kvaerner

[1] ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1.
[2] ΕΕ L 380 της 31.12.1990, σ. 27.
[3] ΕΕ L 351 της 31.12.1994, σ. 10.
[4] ΕΕ L 219 της 4.8.1992, σ. 54.
[5] ΕΕ C 245 της 28.8.1999, σ. 24.

[6] Βλέπε υποσημείωση 4.

ανέλαβε τη δέσμευση ότι η ετήσια κατασκευστική ικανότητα του ναυπηγείου Warnow δεν θα ξεπερνούσε τις 85 000 κοχ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2005, εκτός αν οι σχετικές διατάξεις που στηρίζονται στη συνθήκη ΕΚ καταστούν λιγότερο περιοριστικές.

(7) Η οδηγία 90/684/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 92/68/ΕΟΚ, προβλέπεται παρέκκλιση από τους κανόνες περί ενισχύσεων λειτουργίας που ισχύουν για τα άλλα κοινοτικά ναυπηγεία προκειμένου για τα ναυπηγεία των νέων ομόσπονδων γερμανικών κρατών, ούτως ώστε να καταστεί δυναστή η πλήρης αναδιάρθρωσή τους, η οποία χρειάζεται επειγόντως για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητάς τους. Μετά την ιδιωτικοποίηση της Warnow Werft, η Επιτροπή ενέκρινε τη χορήγηση σε αυτήν ενίσχυσης αναδιάρθρωσης σε τέσσερις δόσεις σύμφωνα με τις διατάξεις της προαναφερθείσας οδηγίας. Το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που εγκρίθηκαν με διάφορες αποφάσεις ήταν το ακόλουθο:

Ν 692/D/91 — Επιστολή της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 1993 [SG(93) D/4052]:

— ενίσχυση λειτουργίας ύψους 45,5 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

— ενίσχυση λειτουργίας ύψους 82,4 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων με τη μορφή της απαλλαγής από παλαιότερες υποχρεώσεις

— επενδυτική ενίσχυση ύψους 127,5 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

— ενίσχυση για κλείσιμο παραγωγικών εγκαταστάσεων ύψους 27,0 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

Ν 692/J/91 — Επιστολή της Επιτροπής της 17ης Ιανουαρίου 1994 [SG(94) D/567]:

— ενίσχυση λειτουργίας ύψους 617,1 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

Ν 1/95 — Επιστολή της Επιτροπής της 20ής Φεβρουαρίου 1995 [SG(95) D/1818]:

— επενδυτική ενίσχυση ύψους 222,5 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

Ν 637/95 — Επιστολή της Επιτροπής της 18ης Οκτωβρίου 1995 [SG(95) D/12821]:

— επενδυτική ενίσχυση ύψους 66,9 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων

Ν 797/95 — Επιστολή της Επιτροπής της 11ης Δεκεμβρίου 1995 [SG(95) D/15969]:

— επενδυτική ενίσχυση ύψους 58,0 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων.

Συνεπώς, το συνολικό ποσό ενίσχυσης βάσει των ανωτέρω αποφάσεων ήταν 372,5 εκατομμύρια ευρώ (745 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) ως ενίσχυση λειτουργίας, 237,45 εκατομμύρια ευρώ (474,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) ως επενδυτική ενίσχυση και 13,5 εκατομμύρια ευρώ (27,0 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) ως ενίσχυση κλεισίματος. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης είναι επομένως 623,45 εκατομμύρια ευρώ (1 246,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα).

(8) Οι ενισχύσεις εγκρίθηκαν υπό τον όρο ότι η ικανότητα κατασκευής νέων πλοίων δεν θα υπερέβαινε τις 85 000 κοχ ετησίως. Ο περιορισμός αυτός της κατασκευαστικής ικανότητας προβλέπεται τόσο στην παράγραφο 27 του κοινοποιηθέντος πωλητήριου συμβολαίου σχετικά με την ιδιωτικοποίηση του ναυπηγείου, όσο και στις προαναφερόμενες αποφάσεις της Επιτροπής για την έγκριση των ενισχύσεων. Στις αποφάσεις της Επιτροπής οι οποίες κοινοποιήθηκαν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας με επιστολές της 17ης Ιανουαρίου 1994, της 20ής Φεβρουαρίου 1995, της 18ης Οκτωβρίου 1995 και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 αναφέρεται ρητά ότι η Επιτροπή θα απαιτήσει την επιστροφή των χορηγηθεισών ενισχύσεων σε περίπτωση μη τήρησης του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας.

(9) Κατά την κίνηση της διαδικασίας η Επιτροπή επεσήμαινε ότι βασική προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης ήταν ότι η κατασκευαστική ικανότητα δεν θα ξεπερνούσε τις 85 000 κοχ ετησίως. Σκοπός του περιορισμού αυτού ήταν η εξουδετέρωση της στρεβλωτικής επίδρασης της ενίσχυσης για τον ανταγωνισμό στη ναυπηγική βιομηχανία. Όπως διαπιστώθηκε κατά τον επιτόπιο έλεγχο της 25ης Μαρτίου 1999, η παραγωγή κατά το 1997 ανήλθε σε 93 862 κοχ, ήταν δηλαδή μεγαλύτερη από το όριο που είχε τεθεί για την κατασκευαστική ικανότητα (85 000 κοχ). Επομένως, δεν τηρήθηκε μια ουσιώδης προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης.

(10) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή αμφέβαλλε για το κατά πόσον εξακολουθούσε να συμβιβάζεται με την κοινή αγορά η ενίσχυση την οποία είχε εγκρίνει με σκοπό να καταστεί δυνατή η πλήρης αναδιάρθρωση και διατήρηση σε λειτουργία του πρώην ανατολικογερμανικού ναυπηγείου Warnow Werft (οι σχετικές αποφάσεις κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 3ης Μαρτίου 1993 [N 692/D/91), της 17ης Ιανουαρίου 1994 (N 692/J/91), της 20ής Φεβρουαρίου 1995 (N 1/95), της 18ης Οκτωβρίου 1995 (N 637/95) και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 (N 797/95)].

## III. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(11) Η Επιτροπή έλαβε παρατηρήσεις από πλευράς της KWW, ενός κράτους μέλους (της Δανίας) καθώς και της ένωσης ναυπηγών της Δανίας («Foreningen af Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark»).

### A. Οι παρατηρήσεις της KWW

(12) Οι παρατηρήσεις της KWW επικεντρώνονται σε πέντε βασικά σημεία. Το πρώτο επιχείρημα της KWW είναι ότι δεν της επεβλήθη ρητώς η υποχρέωση να περιορίζει την πραγματική της παραγωγή σε συγκεκριμένο επίπεδο. Μια τέτοια υποχρέωση δεν προκύπτει ούτε από τις αποφάσεις της Επιτροπής, οι οποίες προέβλεπαν έναν τεχνικό περιορισμό της κατασκευαστικής ικανότητας αλλά δεν έκαναν λόγο για κανέναν περιορισμό της πραγματικής πραγωγής.

(13) Στις παρατηρήσεις της η KWW εξηγεί ότι κατόπιν επιμονής της Επιτροπής ο περιορισμός της κατασκευαστικής ικανότητας επρόκειτο να επιτευχθεί μέσω διευθετήσεων τεχνικού χαρακτήρα. Η μόνη υποχρέωση που επεβλήθη κατά την έγκριση της ενίσχυσης ήταν ότι το νέο ναυπηγείο που επρόκειτο να δημιουργηθεί θα παρείχε τη δυνατότητα παραγωγής 85 000 κοχ κατ' ανώτατο όριο, καθώς και ότι δεν θα υφί-

σταντο καμία μετατροπή ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία σχετίζονται με τη διάταξη των παραγωγικών εγκαταστάσεων (σημεία συμφόρησης) και έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της παραγωγής. Τούτο προκύπτει από τις αποφάσεις της Επιτροπής, στις οποίες καθορίζονται οι τεχνικές διευθετήσεις που απαιτούνται προκειμένου να περιορισθεί η παραγωγή.

(14) Κατά την KWW, τα στοιχεία για την πραγματική παραγωγή που διαβιβάζονταν ανά τακτά χρονικά διαστήματα στην Επιτροπή στο πλαίσιο των εκθέσεων για την παραγωγή αποσκοπούσαν απλώς στην παροχή πρόσθετων πληροφοριών που υποτίθεται ότι θα χρησιμοποιούνταν σε περίπτωση αποκλίσεων, με σκοπό την εξακρίβωση της τήρησης ή καταστρατήγησης του περιορισμού της τεχνικής ικανότητας.

(15) Η KWW επισημαίνει επίσης στις παρατηρήσεις της ότι συμμορφώθηκε πάντοτε με τους περιορισμούς της τεχνικής ικανότητας που προβλέπονταν στις αποφάσεις της Επιτροπής, δεδομένου ότι εφάρμοσε τα μέτρα που της είχαν υπαγορευθεί σε σχέση με τη διάταξη του ναυπηγείου. Επίσης ισχυρίζεται ότι δεν επέφερε καμία μετατροπή η οποία θα μπορούσε να είχε οδηγήσει στη μεταβολή της τεχνικής ικανότητας του ναυπηγείου.

(16) Το δεύτερο επιχείρημα της KWW είναι ότι δεν αύξησε την τεχνική ικανότητα που της είχε επιτραπεί να έχει, αλλά ότι κατάφερε να αυξήσει την πραγματική της παραγωγή, χωρίς να παραβεί τους περιορισμούς που της είχαν επιβληθεί για την τεχνική ικανότητα, χάρη στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην επίτευξη οικονομιών κλίμακας μέσω της ναυπήγησης όμοιων πλοίων. Η μοναδική υποχρέωση της KWW ήταν να σεβαστεί τους περιορισμούς που της είχαν επιβληθεί σε σχέση με την τεχνική ικανότητα, αλλά εντός των ορίων αυτών ήταν ελεύθερη να αποφασίζει για τον όγκο παραγωγής της.

(17) Κατά την αντίληψη της KWW, ο περιορισμός της ικανότητας και ο περιορισμός της παραγωγής είναι δύο διαφορετικές έννοιες οι οποίες δεν πρέπει να συγχέονται. Ο περιορισμός της ικανότητας υπό την έννοια του περιορισμού μιας τεχνικής εγκατάστασης έχει στατικό χαρακτήρα και δεν είναι δυνατό να μεταβληθεί, ενώ η πραγματική παραγωγή χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις και μπορεί να μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας. Εξάλλου, όλα τα ναυπηγεία καταβάλλουν διαρκώς προσπάθειες για την αύξηση της παραγωγικότητάς τους. Τα συμφέροντα της Κοινότητας εξυπηρετούνται όταν τα ναυπηγεία αναπτύσσουν καλύτερες και πιο εξελιγμένες μεθόδους παραγωγής, καταφέρνοντας με τον τρόπο αυτό να είναι ανταγωνιστικά.

(18) Το τρίτο επιχείρημα της KWW είναι ότι στην πραγματικότητα ένα μέρος της εγκριθείσας ενίσχυσης δεν κατεβλήθη στην επιχείρηση. Κατ' αυτήν, η μόνη μη συνιστάμενη σε μετρητά ενίσχυση που της χορηγήθηκε ήταν η ενίσχυση ύψους 82,4 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων την οποία έλαβε υπό μορφή απαλλαγής από παλαιότερες υποχρεώσεις. Το ναυπηγείο δεν έλαβε καμία άλλη μη συνιστάμενη σε μετρητά ενίσχυση. Το μοναδικό ποσό που της κατεβλήθη σε μετρητά ήταν 549,559 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα. Σε περίπτωση που η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι η KWW δεν έχει συμμορφωθεί με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στις αποφάσεις της Επιτροπής περί εγκρίσεως της ενίσχυσης και συνεπώς θεωρούσε ότι η ενίσχυση είναι εν μέρει ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, για τον υπολογισμό του επιστρεπτέου ποσού πρέπει να ληφθεί ως βάση μόνο η ενίσχυση που έχει όντως καταβληθεί στην επιχείρηση.

(19) Το τέταρτο επιχείρημα της KWW είναι ότι, σε περίπτωση που αξιωθεί η επιστροφή της ενίσχυσης, η Επιτροπή οφείλει να σεβασθεί την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Στην περίπτωση της MTW και της Volkswerft ([7]), η Επιτροπή υπολόγισε το ποσό ενίσχυσης που έπρεπε να επιστραφεί λόγω της υπέρβασης του ανώτατο ορίου ικανότητας επί τη βάσει αποκλειστικά και μόνο του συνολικού ποσού της ενίσχυσης λειτουργίας, χωρίς να λάβει υπόψη την επενδυτική ενίσχυση. Η μέθοδος αυτή πρέπει τώρα να εφαρμοσθεί και στην περίπτωση της KWW. Εξάλλου, στη συγκεκριμένη περίπτωση, επετράπη στο ναυπηγείο να προβεί σε μείωση της μελλοντικής του παραγωγής.

(20) Η KWW επισημαίνει επίσης ότι στην απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την ανακατανομή της κατασκευαστικής ικανότητας του ναυπηγείου Elbewerft Boizenburg ([8]), εκρίθη ότι η αξία της ετήσιας ικανότητας των 22 000 κοχ ήταν 242 000 γερμανικά μάρκα. Επειδή το 1997 η πραγματική παραγωγή της KWW υπερέβη το ετήσιο όριο ικανότητας (85 000 κοχ) μόνο κατά 8 862 κοχ, η αξία που μνημονεύεται στην απόφαση σχετικά με την ανακατανομή της κατασκευαστικής ικανότητας του ναυπηγείου Elbewerft Boizenburg θα πρέπει να ισχύσει και στο πλαίσιο της παρούσας απόφασης.

(21) Το πέμπτο επιχείρημα της KWW είναι ότι, σε περίπτωση που η Επιτροπή αποφανθεί ότι η ενίσχυση είναι εν μέρει ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, το επιτόκιο που θα εφαρμοσθεί για τον υπολογισμό του επιστρεπτέου ποσού ενίσχυσης πρέπει να θεωρηθεί ότι ισχύει από το χρόνο έναρξης της υποτιθέμενης παράβασης, δηλαδή από τη μεταγενέστερη χρονική στιγμή κατά την οποία η ενίσχυση κατέστη ασυμβίβαστη.

### Β. **Οι παρατηρήσεις της Δανίας**

(22) Η Δανία τονίζει στις παρατηρήσεις της τη σπουδαιότητα της τήρησης των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες ενεκρίθη η επίμαχη ενίσχυση και υποστηρίζει ότι συχνά οι προϋποθέσεις αυτές αποτελούν το μόνο μέσο με το οποίο είναι δυνατό να αποτραπεί η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων με αποκλειστικό σκοπό τη μεταφορά των προβλημάτων απασχόλησης από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

(23) Κατά τη Δανία, στην παρούσα υπόθεση οι όροι υπό τους οποίους τελεί η έγκριση της ενίσχυσης είναι διατυπωμένοι κατά τέτοιον τρόπο ώστε οι ουσιαστικές δυνατότητες ελέγχου της Επιτροπής να περιορίζονται στην εξακρίβωση της τήρησης του ανώτατου ορίου κατασκευαστικής ικανότητας. Αν είναι σαφές ότι το ναυπηγείο έχει παραγάγει συστηματικά και επί χρόνια όγκο παραγωγής ο οποίος υπερβαίνει το ανώτατο όριο ικανότητας, τότε δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο συγκεκριμένος όρος έχει παραβιασθεί. Πρέπει να διασφαλίζεται ότι ο αποδέκτης της ενίσχυσης δεν πρόκειται να αποκομίσει οικονομικό όφελος από την υπέρβαση του ανώτατου όριου ικανότητας, και τούτο λαμβανομένου υπόψη του κρίσιμου χρονικού διαστήματος στο σύνολό του.

([7]) ΕΕ C 344 της 14.11.1997, σ. 2.

([8]) Κρατική ενίσχυση N 325/99, κοινοποιηθείσα στη Γερμανία με επιστολή της 5ης Αυγούστου 1999 [SG(99) D/6192].

### Γ. **Παρατηρήσεις της ένωσης ναυπηγών της Δανίας**

(24) Η ένωση ναυπηγών της Δανίας (Foreningen af Jernskibs- og Maskinbyggerier i Danmark) εξηγεί στο υπόμνημά της ότι η παραγωγή της KWW έχει άμεσες συνέπειες για ένα τμήμα της αγοράς το οποίο έχει σημασία για τα ναυπηγεία της Δανίας. Υποστηρίζει επίσης ότι εν προκειμένω πρέπει να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι το συγκεκριμένο ναυπηγείο έχει υπερβεί συστηματικά το ανώτατο όριο ικανότητας που του έχει επιβληθεί, και μάλιστα εξαρχής, δηλαδή ήδη από το 1995 και μετά. Η υπέρβαση του ορίου ικανότητας δεν σημειώθηκε απλώς επί σειρά ετών, αλλά επιπλέον το ποσοστό της υπέρβασης έβαινε αυξανόμενο. Πιο συγκεκριμένα, το 1996 ήταν χαμηλότερο από 1 %, το 1997 είχε ήδη ξεπεράσει το 10 %, ενώ το 1998 ήταν μεγαλύτερο από 44 % ([9]).

(25) Κατά την άποψη της ίδιας ένωσης, η υπέρβαση του ορίου ικανότητας ήταν ιδιαιτέρως σοβαρή το 1997, διότι υποτίθεται ότι τη χρονιά εκείνη το ναυπηγείο θα μείωνε την παραγωγή του μετά την ελαφρά υπέρβαση κατά το 1996. Απεναντίας όμως, όχι μόνο υπερέβη το επιβληθέν όριο ικανότητας, αλλά και απέκρυψε τον υπερβάλλοντα όγκο παραγωγής από την Επιτροπή, η οποία ήταν επιφορτισμένη με την παρακολούθηση της παραγωγής του ναυπηγείου. Η συγκεκριμένη παραβίαση διαπιστώθηκε μόλις το Μάρτιο του 1999 κατά τις έρευνες σχετικά με την υπέρβαση του ορίου παραγωγής κατά το έτος 1998. Η υπέρβαση του ορίου ικανότητας δεν γνωστοποιήθηκε στην Επιτροπή ούτε από τις γερμανικές αρχές ούτε από την KWW. Η διαρκής αυτή παραβίαση του ορίου ικανότητας πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την αξιολόγηση της υπόθεσης και είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί ότι το ναυπηγείο δεν έχει αποκομίσει με τον τρόπο αυτό κανένα οικονομικό όφελος.

(26) Η ένωση ναυπηγών της Δανίας κάνει επίσης λόγο για τις εξελίξεις από το 1992 και μετά, οι οποίες προκάλεσαν το κλείσιμο μεγάλου αριθμού ναυπηγείων και την απώλεια πολλών θέσεων εργασίας στον κλάδο. Κατά συνέπεια, έχει καίρια σημασία για τα ευρωπαϊκά ναυπηγεία να ληφθούν αποτελεσματικά μέτρα σε παγκόσμιο επίπεδο προκειμένου να αμβλυνθούν οι αρνητικές συνέπειες της πλεονάζουσας ικανότητας. Επειδή τούτο δεν θα ήταν εφικτό χωρίς την ενεργό υποστήριξη της Κοινότητας, επιβάλλεται η διαφύλαξη της αξιοπιστίας αυτής της τελευταίας σε διεθνές επίπεδο. Οποιαδήποτε διεθνής πρωτοβουλία για τον περιορισμό της πλεονάζουσας ικανότητας θα στερείτο συνεκτικότητας αν η Κοινότητα την ίδια στιγμή αποδεχόταν μία σημαντική υπέρβαση του ορίου ικανότητας που έχει επιβληθεί στην ιδία, όπως συμβαίνει στην παρούσα υπόθεση.

(27) Σύμφωνα πάντα με την ένωση ναυπηγών της Δανίας, οι περιορισμοί ικανότητας που έχουν επιβληθεί στα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία αποτελούν ένα δεδομένο, μεταξύ άλλων, το οποίο συνεκτιμούν τα υπόλοιπα ναυπηγεία για τη σχεδίαση των επενδύσεων και της παραγωγής τους. Για το λόγο αυτό, κάθε υπέρβαση των ορίων ικανότητας έχει επιπτώσεις για τις ενέργειες που έχουν αποφασίσει τα άλλα ναυπηγεία. Οι συγκεκριμένοι περιορισμοί της κατασκευαστικής ικανότητας επρόκειτο να παραμείνουν σε ισχύ επί μία δεκαετία και ουδέποτε υπήρξε πρόβλεψη για την ευέλικτη εφαρμογή τους.

([9]) Απόφαση της Επιτροπής 1999/675/ΕΚ, της 8ης Ιουλίου 1999, σχετικά με την υπέρβαση κατά το 1998 του ορίου ικανότητας που είχε επιβληθεί στην KWW (ΕΕ L 274 της 23.10.1999, σ. 23).

### IV. **ΟΙ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ**

(28) Η επιχειρηματολογία της Γερμανίας εστιάζεται εν πολλοίς στα ίδια σημεία όπως και εκείνη της KWW.

(29) Κατά πρώτον, η Γερμανία υποστηρίζει ότι οι αποφάσεις της Επιτροπής για την έγκριση των ενισχύσεων δεν προβλέπουν κανέναν περιορισμό της πραγματικής παραγωγής αλλά μονάχα έναν περιορισμό της τεχνικής ικανότητας. Ο περιορισμός της ικανότητας επρόκειτο να επιτευχθεί μέσω διευθετήσεων τεχνικού χαρακτήρα. Η μόνη υποχρέωση που επεβλήθη στην KWW κατά την έγκριση της ενίσχυσης ήταν ότι το νέο ναυπηγείο που επρόκειτο να δημιουργηθεί θα παρείχε τη δυνατότητα παραγωγής 85 000 κοχ κατ' ανώτατο όριο, καθώς και ότι δεν θα υφίσταντο καμία μετατροπή ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία σχετίζονται με τη διάταξη των παραγωγικών εγκαταστάσεων του υπόψη ναυπηγείου (σημεία συμφόρησης) και έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της παραγωγής. Τα στοιχεία για την πραγματική παραγωγή που διαβιβάζονταν στην Επιτροπή στο πλαίσιο των εκθέσεων για την παραγωγή αποσκοπούσαν απλώς στην παροχή πρόσθετων πληροφοριών οι οποίες θα χρησιμοποιούνταν σε περίπτωση αποκλίσεων με σκοπό την εξακρίβωση της τήρησης ή καταστρατήγησης από πλευράς KWW του τεχνικού περιορισμού της ικανότητας που της είχε επιβληθεί. Τούτο προκύπτει με σαφήνεια από τις αποφάσεις της Επιτροπής όπου προσδιορίζονται οι τεχνικοί περιορισμοί της ικανότητας.

(30) Οι γερμανικές αρχές υποστηρίζουν ότι η KWW σεβάστηκε τον περιορισμό της τεχνικής της ικανότητας, ευθυγραμμιζόμενη έτσι με τις αποφάσεις της Επιτροπής περί εγκρίσεως της ενίσχυσης. Επίσης διατείνονται ότι δεν επήλθε καμία μεταβολή της διάταξης ούτε της τεχνικής ικανότητας του ναυπηγείου, με αποτέλεσμα αυτό το τελευταίο να έχει ακριβώς τη διάταξη και την τεχνική ικανότητα που είχε αξιώσει η Επιτροπή.

(31) Το δεύτερο επιχείρημα της Γερμανίας είναι ότι η KWW δεν αύξησε την τεχνική ικανότητα που της είχε επιτραπεί να έχει, αλλά ότι κατάφερε να αυξήσει την πραγματική της παραγωγή, χωρίς να παραβεί τους περιορισμούς που της είχαν επιβληθεί, χάρη στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην επίτευξη οικονομιών κλίμακας μέσω της ναυπήγησης όμοιων πλοίων. Κατά τις γερμανικές αρχές, η μοναδική υποχρέωση της KWW ήταν να σεβαστεί τον περιορισμό που της είχε επιβληθεί σε σχέση με την τεχνική ικανότητα, αλλά εντός των ορίων αυτών ήταν ελεύθερη να αποφασίζει για τον όγκο παραγωγής της.

(32) Οι γερμανικές αρχές υποστηρίζουν ότι ουδέποτε επεβλήθη στην KWW η υποχρέωση να περιορίσει την πραγματική της παραγωγή σε ένα συγκεκριμένο επίπεδο, ούτε προκύπτει η επιβολή μιας τέτοιας υποχρέωσης από τις αποφάσεις της Επιτροπής. Κάθε ναυπηγείο πρέπει να έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει στη γενικευμένη προσπάθεια βελτίωσης της παραγωγικότητας. Όλα τα κοινοτικά ναυπηγεία θα πρέπει να συναγωνίζονται ελεύθερα το ένα το άλλο. Υπό αυτές τις συνθήκες, τα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία δεν επιτρέπεται να αλλοιώνουν τη μειονεξία την οποία αντιπροσωπεύουν οι περιορισμοί επί των τεχνικών τους εγκαταστάσεων, αλλά είναι ελεύθερα παρόλα αυτά να επιδιώκουν τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους. Το συμφέρον της Κοινότητας εξυπηρετείται από τις προσπάθειες των ναυπηγείων να αναπτύξουν καλύτερες και πιο εξελιγμένες μεθόδους παραγωγής, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την ανταγωνιστικότητά τους.

(33) Οι γερμανικές αρχές υποστηρίζουν επίσης ότι ο περιορισμός της ικανότητας και ο περιορισμός της παραγωγής είναι δύο διαφορετικές έννοιες οι οποίες δεν πρέπει να συγχέονται. Ο περιορισμός της ικανότητας υπό την έννοια του περιορισμού των τεχνικών εγκαταστάσεων έχει στατικό χαρακτήρα και δεν επιτρέπεται να μεταβληθεί, ενώ η πραγματική παραγωγή χαρακτηρίζεται από διακυμάνσεις και μπορεί να μεταβάλλεται με την πάροδο του χρόνου λόγω της αύξησης της παραγωγικότητας. Η βελτίωση της παραγωγικότητας της KWW δεν οφείλεται στην χορήγηση της υπό εξέταση ενίσχυσης αλλά στην τεχνική εμπειρογνωμοσύνη του ομίλου Kvaerner.

(34) Το τρίτο επιχείρημα των γερμανικών αρχών είναι ότι το πραγματικό ποσό της ενίσχυσης που καταβλήθηκε στην KWW είναι πολύ μικρότερο από το ποσό του 1,2 δισεκατομμυρίων γερμανικών μάρκων το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή. Η Γερμανία είναι της άποψης ότι μόνο η επενδυτική ενίσχυση που καταβλήθηκε σε μετρητά σχετίζεται ευθέως με το συγκεκριμένο ναυπηγείο και με τον περιορισμό της ικανότητας που του έχει επιβληθεί.

## V. **ΝΟΜΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ**

(35) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενισχύσεις που εγκρίθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ θεωρήθηκαν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά διότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΚ. Ωστόσο, τούτο ισχύει μόνον εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις που καθορίζονται στις αποφάσεις της Επιτροπής για την έγκριση των ενισχύσεων με βάση τις διατάξεις της προαναφερθείσας οδηγίας. Σε αντίθεση περίπτωση, οι ενισχύσεις εμπίπτουν στη γενική απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ και είναι συνεπώς πιθανό να θεωρηθούν ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, εκτός εάν μπορούν να γίνουν δεκτές για άλλους λόγους.

(36) Σύμφωνα με το άρθρο 10α που παρεμβλήθη στην οδηγία 90/684/ΕΟΚ με την οδηγία 92/68/ΕΟΚ, για τα ναυπηγεία της πρώην Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Γερμανίας (ΛΔΓ) ισχύει παρέκκλιση από τις διατάξεις που διέπουν τη χορήγηση ενισχύσεων λειτουργίας στα υπόλοιπα κοινοτικά ναυπηγεία. Σκοπός της παρέκκλισης είναι να καταστεί δυνατή η πλήρης αναδιάρθρωση των ανατολικογερμανικών ναυπηγείων, η οποία χρειάζεται επειγόντως για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητάς τους. Σύμφωνα με το άρθρο 10α παράγραφος 2, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 1993 οι ενισχύσεις λειτουργίας υπέρ των δραστηριοτήτων κατασκευής και μετατροπής πλοίων των ναυπηγείων που είναι εγκατεστημένα στην πρώην ΛΔΓ μπορούσαν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά υπό ορισμένες πορϋποθέσεις, οι οποίες συνδέονται με το ύψος των ενισχύσεων και την υποχρέωση της γερμανικής κυβέρνησης να υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις. Μία από τις προϋποθέσεις αυτές ήταν η αποδοχή της γερμανικής κυβέρνησης να προβεί, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995, σε πραγματική και μη αναστρέψιμη μείωση κατά 40 % της ναυπηγικής ικανότητας των 545 000 κοχ που υφίστατο την 1η Ιουλίου 1990.

(37) Οι επενδυτικές ενισχύσεις και οι ενισχύσεις για το κλείσιμο εγκαταστάσεων διέπονται, αντίστοιχα, από τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, οι επενδυτικές ενισχύσεις προς υφιστάμενα ναυπηγεία επιτρέπονται μόνο εφόσον συνδέονται με σχέδιο αναδιάρθρωσης το οποίο δεν πρόκειται να προκαλέσει αύξηση της κατασκευαστικής ικανότητας του ναυπηγείου ή εφόσον συνδέονται με μη αναστρέψιμη μείωση της κατασκευαστικής ικανότητας άλλων ναυπηγείων του ιδίου κράτους μέλους κατά την ίδια χρονική περίοδο. Το άρθρο 6 παράγραφος 3 ορίζεται ότι οι επενδυτικές ενισχύσεις μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά υπό τον όρο ότι το ποσό και η ένταση των ενισχύσεων αυτών δικαιολογούνται από την έκταση των μέτρων αναδιάρθρωσης που πρόκειται να εφαρμοσθούν. Σύμφωνα με το άρθρο 7, οι ενισχύσεις για την κάλυψη του συνήθους κόστους που προκύπτει από το μερικό ή ολικό κλείσιμο ναυπηγείων κατασκευής ή επισκευής πλοίων μπορούν να θεωρηθούν συμβιβάσιμες με την κοινή αγορά εφόσον συνεπάγονται την πραγματική και μη αναστρέψιμη μείωση της κατασκευαστικής ικανότητας.

(38) Στην πρόταση της Επιτροπής για τη θέσπιση της οδηγίας 92/68/ΕΟΚ που επιφέρει αλλαγές στην έβδομη οδηγία σχετικά με τις ενισχύσεις στις ναυπηγικές εργασίες [10], αναφέρεται ότι πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της πλήρους αναδιάρθρωσης της ναυπηγικής βιομηχανίας της πρώην ΛΔΓ, η οποία είναι δυνατή μόνο με τη χορήγηση σημαντικών ποσών υπό μορφή κρατικών ενισχύσεων, και της πιθανής δυσμενούς επίπτωσης των ενισχύσεων αυτών για την ανταγωνιστικότητα των υπολοίπων κοινοτικών ναυπηγείων. Η χορήγηση πρόσθετων ενισχύσεων, πέραν των ανώτατων ορίων που ισχύουν εν προκειμένω, πρέπει να συνοδεύεται από ανάλογα μέτρα αναδιάρθρωσης και από τη μείωση της κατασκευαστικής ικανότητας.

(39) Μια από τις προϋποθέσεις που προβλέπει το άρθρο 10α παράγραφος 2 της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ σχετικά με το συμβιβάσιμο των ενισχύσεων λειτουργίας με την κοινή αγορά είναι η αποδοχή της γερμανικής κυβέρνησης να προβεί, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995, σε πραγματική και μη αναστρέψιμη μείωση κατά 40 % της ναυπηγικής ικανότητας των 545 000 κοχ που υφίστατο την 1η Ιουλίου 1990. Επομένως, η μέγιστη επιτρεπόμενη κατασκευαστική ικανότητα για όλα μαζί τα ναυπηγεία που είναι εγκατεστημένα στο έδαφος της πρώην ΛΔΓ είναι 327 000 κοχ. Η Γερμανία προέβη στην κατανομή της συνολικής αυτής κατασκευαστικής ικανότητας μεταξύ των πέντε μονάδων κατασκευής νέων πλοίων που απέμεναν. Στο πλαίσιο αυτό, η κατασκευαστική ικανότητα της KWW καθορίστηκε σε 85 000 κοχ [11].

(40) Στην επιστολή της προς την Επιτροπή της 27ης Νοεμβρίου 1992 σχετικά με την ιδιωτικοποίηση του ναυπηγείου Warnow Werft, η Γερμανία δήλωσε ότι η Kvaerner είχε δεσμευθεί συμβατικώς να μην υπερβεί το ανώτατο όριο που είχε τεθεί για την κατασκευαστική της ικανότητα (85 000 κοχ) μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2006. Στην παράγραφο 27 του αγγλικού πρωτοτύπου της σύμβασης περί της ιδιωτικοποίησης του ναυπηγείου Warnow Werft προβλέπονται, υπό τον τίτλο «Limitation on Future Building Capacities» («Περιορισμός της μελλοντικής κατασκευαστικής ικανότητας»), τα εξής: «Η Kvaerner δεσμεύεται μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2005 σε σχέση με το ναυπηγείο Warnow να μην υπερβεί το όριο της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ που έχει τεθεί γι' αυτό, εκτός

[10] ΕΕ C 155 της 20.6.1992, σ. 20.

[11] Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε τη σημασία της κατανομής της κατασκευαστικής ικανότητας στα επιμέρους ναυπηγεία για τη νομιμότητα της απόφασης χορήγησης ενισχύσεων στην απόφασή του της 22ας Οκτωβρίου 1996 επί της υπόθεσης T-266/94 Skibsværftsforeningen και λοιποί κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1399, αιτιολογικές σκέψεις 151-198).

εάν οι συναφείς διατάξεις που βασίζονται στη συνθήκη ΕΚ καθίστανται, ενίοτε, λιγότερο περιοριστικές.»

(41) Η Επιτροπή σημειώνει ότι το πρόγραμμα ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση του ναυπηγείου Warnow Werft, που κοινοποιήθηκε στη συνέχεια, έχει ως βάση την εν λόγω ετήσια κατασκευαστική ικανότητα.

(42) Οι ενισχύσεις αναδιάρθρωσης συνολικού ύψους 623,45 εκατομμυρίων ευρώ (1 246,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) εγκρίθηκαν από την Επιτροπή σε τέσσερις δόσεις, με πέντε διαφορετικές αποφάσεις. Η πρώτη απόφαση, που αφορούσε την καταβολή της πρώτης δόσης ενίσχυσης κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με επιστολή της 3ης Μαρτίου 1993 (N 692/D/91). Στην απόφαση αυτή αναφέρεται ότι, αν και η ανεξάρτητη τεχνική μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Επιτροπής καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η νέα κατασκευαστική ικανότητα του ναυπηγείου Warnow δεν πρόκειται μάλλον να υπερβεί το όριο των 85 000 κοχ (πρόκειται για το μερίδιο που είχε οριοθεί από τη γερμανική κυβέρνηση για το εν λόγω ναυπηγείο σε σχέση με τη συνολική ανώτατη επιτρεπόμενη κατασκευαστική ικανότητα ύψους 327 000 κοχ που είχε γίνει δεκτή για τα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία), ήταν αναγκαία η μελλοντική παρακολούθηση της εφαρμογής του επενδυτικού προγράμματος προκειμένου να εξασφαλιστεί η υλοποίηση της μείωσης της κατασκευαστικής ικανότητας.

(43) Η δεύτερη απόφαση κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με επιστολή της 17ης Ιανουαρίου 1994 (N 692/J/91). Η απόφαση αυτή περιλαμβάνει διάταξη ίδια με αυτήν που αναφέρεται ανωτέρω, με τη διαφορά ότι χαρακτηρίζεται αναγκαία η συνέχιση της παρακολούθησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας. Επιπλέον, υπενθυμίζεται στις γερμανικές αρχές ότι σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας η Επιτροπή θα ήταν αναγκασμένη να απαιτήσει την επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης.

(44) Στην τρίτη απόφαση, η οποία κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με επιστολή της 20ής Φεβρουαρίου 1995 (N 1/95), αναφέρεται και πάλι ότι απαιτείται περαιτέρω παρακολούθηση της τήρησης του ορίου κατασκευαστικής ικανότητας. Επιπλέον αναφέρεται ότι η γερμανική κυβέρνηση είχε παράσχει τη διαβεβαίωση ότι το ναυπηγείο θα τηρούσε το όριο της κατασκευαστικής ικανότητας. Για άλλη μια φορά υπενθυμίζεται στις γερμανικές αρχές ότι σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας η Επιτροπή θα ήταν αναγκασμένη να απαιτήσει την επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης.

(45) Η τέταρτη απόφαση κοινοποιήθηκε στη Γερμανία με επιστολή της 18ης Οκτωβρίου 1995 (N 637/95) και η πέμπτη με επιστολή της 11ης Δεκεμβρίου 1995 (N 797/95). Και οι δύο αποφάσεις όριζαν ότι περαιτέρω παρακολούθηση ήταν αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πραγματική και η σχεδιαζόμενη παραγωγή θα ευθυγραμμίζονταν με τον περιορισμό της κατασκευαστικής ικανότητας. Στις αποφάσεις αυτές υπενθυμιζόταν και πάλι η διαβεβαίωση της Γερμανίας ότι το ναυπηγείο θα τηρούσε το όριο της κατασκευαστικής ικανότητας, καθώς και το ενδεχόμενο να απαιτηθεί η επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου.

(46) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι ο περιορισμός της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας σε 85 000 κοχ ήταν μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την έγκριση της ενίσχυσης. Η ενίσχυση εγκρίθηκε επί τη βάσει του προγράμματος αναδιάρθρωσης που είχε κοινοποιηθεί στην Επιτροπή. Το ετήσιο αυτό ανώτατο όριο προβλεπόταν και στη σύμβαση ιδιωτικοποίησης του ναυπηγείου Warnow, που εγκρίθηκε από την Επιτροπή ως μέρος του προγράμματος αναδιάρθρωσης. Η υποχρέωση τήρησης του ορίου κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ προβλέπεται ρητά σε όλες τις αποφάσεις της Επιτροπής για την έγκριση της ενίσχυσης, με εξαίρεση την πρώτη, δηλαδή εκείνη που κοινοποιήθηκε με την επιστολή της 3ης Μαρτίου 1993. Οι αποφάσεις αυτές αναφέρουν επίσης ρητά ότι σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας η Επιτροπή θα ήταν υποχρεωμένη να αξιώσει την επιστροφή όλων των χορηγηθεισών ενισχύσεων.

(47) Κατά τον επιτόπιο έλεγχο που πραγματοποιήθηκε στο ναυπηγείο στις 25 Μαρτίου 1999 επιβεβαιώθηκε ότι η παραγωγή της KWW το 1997 είχε ανέλθει σε 93 862 κοχ. Ο υπολογισμός έγινε με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία για την παραγωγή του 1998 και επιβεβαιώθηκε από τη Γερμανία με επιστολή της 19ης Μαρτίου 1999. Επειδή η Γερμανία δεν υπέβαλε αναθεωρημένη έκθεση για την παραγωγή κατά το έτος 1997, οι σχετικοί αριθμοί πρέπει να θεωρηθούν επιβεβαιωμένοι και αδιαμφισβήτητοι. Τούτο σημαίνει ότι το 1997 η KWW υπερέβη κατά 8 862 κοχ το όριο της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ που της είχε επιβληθεί.

(48) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι το 1997 παραβιάστηκε μια βασική προϋπόθεση για τη χορήγηση της ενίσχυσης, δηλαδή η τήρηση του περιορισμού της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας σε 85 000 κοχ, ο οποίος προβλεπόταν στις αποφάσεις της Επιτροπής σχετικά με την έγκριση της ενίσχυσης σύμφωνα με την οδηγία 90/684/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 92/68/ΕΟΚ.

(49) Στόχος της τροποποίησης της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ με την οδηγία 92/68/ΕΟΚ ήταν να παρασχεθεί στα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία η δυνατότητα να προβούν στην πλήρη αναδιάρθρωσή τους, η οποία απαιτείτο επειγόντως για την αποκατάσταση της ανταγωνιστικότητάς τους. Στο πλαίσιο αυτό προβλέφθηκαν περιορισμοί της κατασκευαστικής ικανότητας, προκειμένου να εξουδετερωθεί η στρέβλωση του ανταγωνισμού στον κλάδο της ναυπηγικής βιομηχανίας εξαιτίας της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων στα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία. Ο περιορισμός της κατασκευαστικής ικανότητας θεωρείται ως αντισταθμιστικός παράγων και ουσιώδης προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης και κατ' επέκταση για το συμβιβάσιμό της με την κοινή αγορά· η μη τήρησή του καθιστά την ενίσχυση ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά.

(50) Στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων στα ναυπηγεία MTW-Schiffswerft και Volkswerft Stralsund [12] επισημαινόταν ότι κατά το 1996 η MTW είχε υπερβεί ελάχιστα το όριο κατασκευαστικής ικανότητας που της είχε επιβληθεί. Για να αντισταθμιστεί η υπέρβαση αυτή, συμφωνήθηκε ότι το συγκεκριμένο ναυπηγείο θα μείωνε αναλόγως την παραγωγή του κατά το επόμενο έτος, ενώ το ποσό της ενίσχυσης λειτουργίας που επρόκειτο να του χορηγηθεί το επόμενο έτος μειώθηκε κατά το ποσό της υπέρβασης. Επομένως, οι συνέπειες της υπέρβασης προσδιορίστηκαν με βάση την έκταση της υπερβάλλουσας παραγωγής, τηρουμένης της αντιστοιχίας μεταξύ των οικονομικών συνεπειών της παραβίασης και της σοβαρότητάς της, δηλαδή της έκτασης της υπέρβασης.

[12] Βλέπε υποσημείωση 7.

(51) Σκοπός της αρχής της επιστροφής της ενίσχυσης σε περίπτωση μη τήρησης των όρων που προβλέπονται στην εγκριτική απόφαση της Επιτροπής είναι να υπομνησθεί στον αποδέκτη της ενίσχυσης η υποχρέωσή του να εκπληρώσει τους εν λόγω όρους και να καταστούν σαφείς οι συνέπειες της μη τήρησης. Στόχος και πρακτικό αποτελέσμα της επιστροφής της ενίσχυσης είναι να επιτευχθεί η επάνοδος στην προτεραία κατάσταση μέσω της άρσης των αρνητικών επιπτώσεων της παράνομης ενίσχυσης για τον ανταγωνισμό. Ο παράνομος χαρακτήρας της ενίσχυσης έγκειται στην μη τήρηση των όρων από τους οποίους εξαρτήθηκε η έγκριση της ενίσχυσης και κατ' επέκταση το συμβιβάσιμό της με την κοινή αγορά. Στην προκείμενη περίπτωση η παράβαση έγκειται στη μη τήρηση του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας. Κατά συνέπεια, και σύμφωνα με το σκεπτικό της ανακοίνωσης της Επιτροπής, σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων στα ναυπηγεία MTW Schiffswerft και Volkswerft Stralsund ([13]), ο βαθμός στρέβλωσης του ανταγωνισμού εξαρτάται από τον βαθμό υπέρβασης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας.

(52) Επειδή ο βαθμός στρέβλωσης του ανταγωνισμού εξαρτάται εν προκειμένω από τον βαθμό υπέρβασης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας, η Επιτροπή θεωρεί ότι το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην υπέρβαση του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά.

(53) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι κάθε ενίσχυση που δεν συμβιβάζεται με την κοινή αγορά είναι επιστρεπτέα.

(54) Στις αποφάσεις που κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 17ης Ιανουαρίου 1994, της 20ής Φεβρουαρίου 1995, της 18ης Οκτωβρίου 1995 και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 επισημαίνεται ότι η Επιτροπή θα υποχρεωθεί να απαιτήσει την επιστροφή όλων των ενισχύσεων σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας.

(55) Με βάση το σκεπτικό της απόφασης του Πρωτοδικείου της 15ης Σεπτεμβρίου 1998 επί της υπόθεσης T-140/95, Ryanair Limited κατά Επιτροπής ([14]), πρέπει να εξετασθεί αν, με το να θεωρεί ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά —και συνεπώς επιστρεπτέο— μόνο το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην υπέρβαση του ορίου κατασκευαστικής ικανότητας, η Επιτροπή αποκλίνει από το πλαίσιο των προηγούμενων αποφάσεών της σχετικά με τη χορήγηση της ενίσχυσης, στις οποίες ορίζεται ότι η Επιτροπή θα υποχρεωθεί να ζητήσει την επιστροφή όλων των ενισχύσεων σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας.

(56) Στόχος και πρακτικό αποτέλεσμα της επιστροφής της ενίσχυσης είναι να επιτευχθεί η επάνοδος στην προτεραία κατάσταση μέσω της άρσης των αρνητικών επιπτώσεων που έχει για τον ανταγωνισμό η ενίσχυση την οποία η Επιτροπή έχει κρίνει ασυμβίβαση με την κοινή αγορά. Σύμφωνα με το σκεπτικό της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τη χορήγηση ενισχύσεων στα ναυπηγεία MTW-Schiffswerft και Volkswerft Stralsund ([15]), ο βαθμός στρέβλωσης του ανταγωνισμού εξαρτάται από τον βαθμό υπέρβασης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας.

(57) Το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην υπέρβαση του ορίου ικανότητας είναι ασυμβίβαστο και συνεπώς επιβάλλεται η επιστροφή του. Σκοπός της επιστροφής είναι η άρση των αρνητικών συνεπειών που έχουν προκύψει για τον ανταγωνισμό, η οποία ισοδυναμεί με την εκπλήρωση του σκοπού και του πρακτικού αποτελέσματος της επιστροφής.

(58) Κατά συνέπεια, ακόμη και αν γίνει δεκτό στην παρούσα υπόθεση ότι το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην υπέρβαση του ορίου ικανότητας είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά, τούτο κατά την άποψη της Επιτροπής δεν ισοδυναμεί με απόκλιση από τους όρους που περιελάμβαναν οι παλαιότερες αποφάσεις της κατά τρόπο που θα επηρέαζε τον σκοπό και το αποτέλεσμά τους, ήτοι την άρση των αρνητικών επιπτώσεων για τον ανταγωνισμό.

(59) Κατά συνέπεια, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το τμήμα της ενίσχυσης ύψους 623,45 εκατομμυρίων ευρώ (1 246,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) που χορηγήθηκε στην Kvaerner Warnow Werft και ενεκρίθη από την Επιτροπή σε τέσσερις δόσεις με τις αποφάσεις της που κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 3ης Μαρτίου 1993 (N 692/D/91), της 7ης Ιανουαρίου 1994 (N 692/J/91), της 20ής Φεβρουαρίου 1995 (N 1/95), της 18ης Οκτωβρίου 1995 (N 637/95) και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 (N 797/95), το οποίο τμήμα αντιστοιχεί στην υπέρβαση κατά 8 862 κοχ του ετήσιου ορίου κατασκευαστικής ικανότητας που ανέρχεται σε 85 000 κοχ, δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΚ και είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(60) Στα υπομνήματά τους, τόσο η Γερμανία όσο και η KWW αμφισβητούν την ορθότητα της άποψης της Επιτροπής ότι ο περιορισμός της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας σε 85 000 κοχ αποτελούσε τη βασική προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης. Διατείνονται ότι μοναδική προϋπόθεση για την έγκριση ήταν το ότι οι εγκριθείσες και ελεγχθείσες εγκαταστάσεις παραγωγής θα διατηρούνται στην κατάσταση που προέβλεπε το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης και τα επενδυτικά σχέδια.

(61) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τόσο η συμμόρφωση προς το επενδυτικό σχέδιο όσο και η τήρηση του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας αποτελούσαν προϋποθέσεις για την έγκριση της ενίσχυσης. Ο γενικός κανόνας που ισχύει για κάθε ενίσχυση αναδιάρθρωσης είναι ότι η Επιτροπή πρέπει να εγκρίνει το σχετικό επενδυτικό σχέδιο και να μεριμνήσει για την εφαρμογή του. Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν μεταβάλλει ποσώς το γεγονός ότι μια ακόμη βασική προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης ήταν η συμμόρφωση με τον περιορισμό της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας. Το συνολικό ποσό της ενίσχυσης εγκρίθηκε με πέντε χωριστές αποφάσεις της Επιτροπής, εκ των οποίων τέσσερις αναφέρουν ρητά ότι είναι αναγκαία η λήψη περαιτέρω μέριμνας προκειμένου να εξασφαλιστεί η τήρηση του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας. Επιπλέον, σε τέσσερις από τις εν λόγω πέντε αποφάσεις υπενθυμίζεται στη Γερμανία ότι σε περίπτωση μη τήρησης του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας η Επιτροπή θα ήταν υποχρεωμένη να αξιώσει την επιστροφή της ενίσχυσης. Σε τρεις από τις αποφάσεις επισημαίνεται ότι η γερμανική κυβέρνηση είχε παράσχει τη διαβεβαίωση πως το ναυπηγείο θα τηρούσε το όριο της κατα-

([13]) Βλέπε υποσημείωση 7.
([14]) Συλλογή 1998, σ. II-3327.
([15]) Βλέπε υποσημείωση 7.

σκευαστικής ικανότητας. Κατά συνέπεια, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο περιορισμός της κατασκευαστικής ικανότητας σε 85 000 κοχ αποτελούσε προϋπόθεση για την έγκριση της ενίσχυσης και για το συμβιβάσιμό της με την κοινή αγορά.

(62) Το δεύτερο επιχείρημα της Γερμανίας και της KWW είναι ότι θα πρέπει να αναγνωρισθεί στα ναυπηγεία το δικαίωμα να επιτύχουν αύξηση της κατασκευαστικής τους ικανότητας μέσω βελτιώσεων της παραγωγικότητας. Η KWW δεν τελούσε υπό περιορισμό του όγκου παραγωγής αλλά της τεχνικής της δυνατότητας να παράγει. Εντός των τεχνικών παραμέτρων που είχαν καθορισθεί γι' αυτήν, η KWW ήταν ελεύθερη να αυξήσει την παραγωγικότητά της.

(63) Η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο τίτλος της έκθεσης της KWW σχετικά με την παραγωγή της εταιρείας κατά το πρώτο εξάμηνο του 1995, η οποία υποβλήθηκε στην Επιτροπή από τη Γερμανία με επιστολή της 16ης Αυγούστου 1995, ήταν «Έκθεση σχετικά με την τήρηση του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας». Ο τίτλος της έκθεσης για το 1996, η οποία υποβλήθηκε στην Επιτροπή από τη Γερμανία με επιστολή της 17ης Φεβρουαρίου 1997, ήταν «Περιορισμός της παραγωγής από την Επιτροπή της ΕΕ». Εξάλλου, με επιστολές της 18ης και της 19ης Νοεμβρίου 1996, η Επιτροπή είχε ζητήσει από τη Γερμανία να ενημερώσει τα ναυπηγεία ότι όφειλαν να τηρήσουν αυστηρά το όριο της κατασκευαστικής ικανότητας το 1996 και κατά τα επόμενα έτη.

(64) Στην επιστολή της προς τη Γερμανία της 3ης Μαρτίου 1997, η Επιτροπή τόνιζε ότι η KWW είχε υπερβεί ελαφρά το όριο της κατασκευαστικής της ικανότητας κατά το 1996 και ότι η σχεδιαζόμενη παραγωγή για το 1997 βρισκόταν ομοίως πολύ κοντά στο όριο αυτό. Η Γερμανία καλείτο να λάβει τα αναγκαία μέτρα για να επανορθώσει την κατάσταση. Με επιστολή της της 14ης Απριλίου 1997, η Επιτροπή αξίωνε και πάλι από τη Γερμανία να φροντίσει ώστε το ναυπηγείο να τροποποιήσει το σχέδιο παραγωγής του, ούτως ώστε να μην υπάρξει υπέρβαση του ορίου της κατασκευαστικής του ικανότητας.

(65) Στην επιστολή της προς την Επιτροπή της 1ης Απριλίου 1997, η Γερμανία εδήλωνε ότι η Bundesanstalt für vereinigungsbedingte Sonderaufgaben (BvS) είχε ζητήσει από την KWW να τηρήσει το ανώτατο όριο της κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ κατά τον σχεδιασμό της παραγωγής της για το 1997. Η KWW επρόκειτο να υποβάλει εν συνεχεία νέο σχέδιο παραγωγής για το 1997, το οποίο θα ευθυγραμμιζόταν με το όριο της κατασκευαστικής ικανότητας. Με επιστολή της 6ης Ιουνίου 1997, η Γερμανία καθιστούσε γνωστό ότι η κατασκευαστική ικανότητα της KWW το 1997 θα μειωνόταν κατά το ποσό της ελαφράς υπέρβασης του 1996, ήτοι κατά 92 κοχ, με αποτέλεσμα το όριο της κατασκευαστικής της ικανότητας που θα ίσχυε για το 1997 να είναι μειωμένο. Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση της Γερμανίας τόνισε με την ευκαιρία αυτή ότι επρόκειτο για κατάσταση η οποία δεν θα επαναλαμβανόταν και ότι, γενικά, η κατανομή της κατασκευαστικής ικανότητας σε διάφορα έτη με σκοπό την αντιστάθμιση υπερβάσεων δεν ήταν δυνατή. Υποτίθεται ότι τούτο κατέστη σαφές και στο ίδιο το ναυπηγείο. Η Γερμανία εδήλωσε επίσης ότι είχε εξηγήσει στο ναυπηγείο ότι ακόμη και μικρή υπέρβαση του ορίου κατασκευαστικής ικανότητας δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή στο μέλλον και ότι η KWW είχε δεσμευτεί να αφαιρέσει 92 κοχ, που αντιστοιχούσαν στην υπέρβαση του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας κατά το 1996, από την κατασκευαστική ικανότητα που είχε προβλεφθεί για το 1997.

(66) Με βάση τα προεκτεθέντα, η Επιτροπή είναι εντελώς βεβαία ότι η KWW γνώριζε πολύ καλά τόσο τον χαρακτήρα όσο και τη σημασία του περιορισμού της κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ που της είχε επιβληθεί.

(67) Το τρίτο επιχείρημα της KWW και της Γερμανίας είναι ότι το ποσό ενίσχυσης που όντως καταβλήθηκε στην KWW ήταν μικρότερο από το συνολικό ποσό ενίσχυσης το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή. Επομένως, οποιαδήποτε διαταγή για την επιστροφή της ενίσχυσης μπορούσε να αφορά μόνο το ποσό ενίσχυσης που είχε ήδη καταβληθεί.

(68) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι οι ενισχύσεις λειτουργίας προς αντιστάθμιση ζημιών, οι οποίες χορηγήθηκαν στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης της KWW, δεν είχαν κατά το μεγαλύτερο μέρος τους τη μορφή μετρητών, αλλά περιήλθαν στο ναυπηγείο ως στοιχεία ενεργητικού κατά τον χρόνο της ιδιωτικοποίησής του, καθώς και ότι η KWW είχε πράγματι αποκτήσει τα εν λόγω στοιχεία ενεργητικού. Η Επιτροπή παρακολουθούσε διαρκώς τη διαδικασία αναδιάρθρωσης του ναυπηγείου, και, μέχρι τα τέλη του 1995 (οπότε και ολοκληρώθηκε η αναδιάρθρωση), υποβάλλετο σε αυτήν δις ετησίως σχετική έκθεση ελέγχου με τον τίτλο «Έκθεση για τις παρεπόμενες συνέπειες» («Spill-over report») ([16]). Στην έκθεση ελέγχου του Δεκεμβρίου του 1995 ([17]) αναφέρονται λεπτομερειακά οι ενισχύσεις που είχαν χορηγηθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995. Από την έκθεση προκύπτει ότι μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1995 το ναυπηγείο είχε ήδη λάβει όλες τις άλλες ενισχύσεις που είχε εγκρίνει ή Επιτροπή, με εξαίρεση την «Wettbewerbshilfe» («ενίσχυση ανταγωνιστικότητας») ύψους 73 εκατομμυρίων γερμανικών μάρκων, από την οποία κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία το ναυπηγείο είχε όντως λάβει 62,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα, δηλαδή 10,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα λιγότερα από το ποσό της ενίσχυσης ανταγωνιστικότητας που είχε εγκρίνει η Επιτροπή.

(69) Στην έκθεση ελέγχου σχετικά με την πραγματική χρησιμοποίηση της ενίσχυσης αναδιάρθρωσης στα τέλη του 1996, η οποία υπεβλήθη από τη Γερμανία κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής στις 30 Ιουνίου 1999, επιβεβαιώνονται οι οριστικές ζημίες που κατεγράφησαν στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης. Σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, το οριστικό ποσό που κατεβλήθη για αντιστάθμιση ζημιών ως «ενίσχυση ανταγωνιστικότητας» ανήλθε τελικά στα 62,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα.

(70) Επομένως, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η ενίσχυση ανταγωνιστικότητας την οποία έλαβε η KWW ήταν κατά 10,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα μικρότερη από την ενίσχυση λειτουργίας προς αντιστάθμιση ζημιών την οποία είχε εγκρίνει η Επιτροπή. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης το οποίο έλαβε η KWW είναι συνεπώς 367,25 εκατομμύρια ευρώ (734,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) υπό μορφή ενίσχυσης λειτουργίας, 237,45 εκατομμύρια ευρώ (474,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) υπό μορφή επενδυτικής ενίσχυσης και 13,5 εκατομμύρια ευρώ (27 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) υπό μορφή ενίσχυσης για το

([16]) Η υποχρέωση υποβολής τέτοιων εκθέσεων απορρέει από το άρθρο 10α παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ. Η τελευταία τέτοια έκθεση που υπεβλήθη στην Επιτροπή κάλυπτε την περίοδο μέχρι τα τέλη του 1995, δηλαδή μέχρι την ολοκλήρωση της αναδιάρθρωσης του ναυπηγείου.

([17]) Η έκθεση έχει καταρτισθεί από την εταιρεία Arthur Andersen Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Steuerberatungsgesellschaft mbH και τιτλοφορείται «Stellungnahme zu Angaben der Kvaerner Warnow Werft GmbH in Zusammenhang mit bis zum 31. Dezember 1995 erhaltenen Beihilfen».

κλείσιμο εγκαταστάσεων, ήτοι συνολικά 618,2 εκατομμύρια ευρώ (1 236,4 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα).

(71) Το τέταρτο επιχείρημα της KWW είναι ότι η Επιτροπή, οσάκις αξιώνει την επιστροφή ενισχύσεων, οφείλει να τηρεί την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Η KWW επικαλείται εν προκειμένω την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τα ναυπηγεία MTW and Volkswerft [18], καθώς επίσης την απόφασή της σχετικά με το ναυπηγείο Elbewerft Boizenburg [19].

(72) Αναφορικά με το επιχείρημα ότι στην περίπτωση της MTW το επιστρεπτέο ποσό ενίσχυσης υπολογίστηκε με βάση την ενίσχυση λειτουργίας και μόνο αυτή, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα ναυπηγεία MTW και KWW δεν μπορούν να συγκριθούν ευθέως μεταξύ τους, διότι τα δεδομένα τους και οι παράγοντες που συνδέονται με τα προγράμματα αναδιάρθρωσής τους διαφέρουν σημαντικά. Η διάρθρωση των προγραμμάτων χρηματοδότησης των δύο ναυπηγείων ήταν διαφορετική, δεδομένου ότι στην περίπτωση MTW η χρηματοδότηση των νέων επενδύσεων έγινε κυρίως με δανεισμό. Για τον λόγο αυτό, η στρέβλωση του ανταγωνισμού εξαιτίας της ελαφράς υπέρβασης του ορίου ικανότητας κατά 1 637 κοχ το 1996 ήταν δυνατό να εξουδετερωθεί μόνο με μείωση της ενίσχυσης λειτουργίας. Τα δεδομένα ήταν διαφορετικά στην περίπτωση της αναδιάρθρωσης της KWW. Πέραν αυτού, στην παρούσα υπόθεση, η KWW έχει υπερβεί το όριο ικανότητας κατά 10 % περίπου (8 862 κοχ), που αντιστοιχεί στην ικανότητα ναυπήγησης κατά το ήμισυ ενός μεσαίου μεγέθους πλοίου μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων. Με βάση μια τέτοια τάξη μεγεθών, η επενδυτική ενίσχυση καλύπτεται επίσης από την υπέρβαση. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το άρθρο 6 της οδηγίας 90/684/ΕΟΚ, η επενδυτική ενίσχυση πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού ενίσχυσης, αντίθετα από ό,τι συνέβαινε στην περίπτωση της MTW Schiffswerft GmbH.

(73) Σε ό,τι αφορά τη μείωση της μελλοντικής παραγωγής, η Επιτροπή επισημαίνει ότι παρέσχε στην MTW τη δυνατότητα να αντισταθμίσει την ελαφρά υπέρβαση του ορίου ικανότητας που σημειώθηκε το 1996 κατά το επόμενο έτος, βάσει του σκεπτικού ότι η υπέρβαση εκείνη ήταν αποτέλεσμα έκτακτων γεγονότων. Η υπέρβαση του ορίου ικανότητας κατά 1 637 κοχ το 1996 ήταν αποτέλεσμα της μεταβολής του μεγέθους του προς ναυπήγηση πλοίου, διότι έπρεπε να ληφθούν υπόψη οι νέες επιθυμίες του πελάτη όσον αφορά τη σχεδίασή του. Πρόκειται συνεπώς για μια κατάσταση που δεν μπορεί να συγκριθεί με την παρούσα, όπου κατά την αντίληψη της Επιτροπής η KWW υπερέβη εσκεμμένα και σε σημαντικό βαθμό το όριο ικανότητας που της είχε επιβληθεί.

(74) Σε ό,τι αφορά την αξία των κοχ που έγινε δεκτή στο πλαίσιο της ανακατανομής της κατασκευαστικής ικανότητας του πρώην ναυπηγείου Elbewerft Boizenburg, η Επιτροπή επισημαίνει ότι και ως προς το θέμα αυτό οι περιστάσεις και τα δεδομένα των δύο περιπτώσεων δεν είναι ευθέως συγκρίσιμα μεταξύ τους. Στην περίπτωση της ανακατανομής της κατασκευαστικής ικανότητας του διακόψαντος τη λειτουργία του ναυπηγείου Elbewerft μεταξύ των υπολοίπων ανατολικογερμανικών ναυπηγείων, το ερώτημα ήταν εάν στοιχειοθετούσε ενίσχυση η μεταφορά της ικανότητας αυτής στα υπόλοιπα ανατολικογερμανικά ναυπηγεία με αντάλλαγμα την καταβολή 242 000 γερμανικών μάρκων. Επομένως, το ζητούμενο ήταν ο προσδιορισμός της αποζημίωσης για την κατανομή κατασκευαστικής ικανότητας. Η παρούσα υπόθεση, αντιθέτως, αφορά τον υπολογισμό του ποσού ενίσχυσης που πρέπει να επιστραφεί λόγω υπέρβασης του ορίου ικανότητας. Κατά συνέπεια, το κριτήριο στην παρούσα υπόθεση δεν είναι η αξία της ικανότητας όπως στην περίπτωση της ανακατανομής, αλλά το συνολικό ποσό ενίσχυσης που έχει καταβληθεί. Επειδή, εξάλλου, και στην περίπτωση αυτή τα δεδομένα δεν είναι συγκρίσιμα μεταξύ τους, δεν υπάρχει παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

(75) Το πέμπτο επιχείρημα της KWW είναι ότι, σε περίπτωση που η Επιτροπή κρίνει ότι η επίμαχη ενίσχυση είναι εν μέρει ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, ο τόκος που θα ισχύσει για την επιστροφή της ενίσχυσης πρέπει να υπολογισθεί από τον χρόνο έναρξης της υποτιθέμενης παραβίασης, δηλαδή από τη μεταγενέστερη χρονική στιγμή κατά την οποία η ενίσχυση κατέστη ασυμβίβαστη.

(76) Βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, η Επιτροπή είναι υποχρεωμένη να αξιώνει την επιστροφή κάθε ασυμβίβαστης και παράνομης ενίσχυσης. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, ο τόκος που οφείλεται θεωρείται ότι τρέχει από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου. Η Επιτροπή φρονεί ότι η παραβίαση ενός ουσιώδους όρου για την έγκριση της ενίσχυσης συνεπάγεται αυτοδικαίως ότι η ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά, και μάλιστα καθ' όλο το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο αποδέκτης της ενίσχυσης τελούσε υπό το συγκεκριμένο όρο (εν προκειμένω πρόκειται για τον περιορισμό της κατασκευαστικής ικανότητας).

(77) Στις τέσσερις από τις πέντε αποφάσεις της Επιτροπής για την έγκριση της ενίσχυσης αναφέρεται ρητά ότι σε περίπτωση μη τήρησης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας θα απαιτηθεί η επιστροφή του συνόλου της ενίσχυσης. Κατά την άποψη της Επιτροπής τούτο σημαίνει ότι η τυχόν αθέτηση της υποχρέωσης τήρησης του ορίου ικανότητας καταργεί αναδρομικώς τη νομική βάση για τη χορήγηση της ενίσχυσης. Επομένως, η παρούσα υπόθεση πρέπει να θεωρηθεί παρόμοια με τις υποθέσεις στις οποίες η ενίσχυση είναι παράνομη εξαρχής, γεγονός που σημαίνει ότι και η αντιμετώπισή της πρέπει να είναι ανάλογη.

(78) Για τους λόγους που εκτίθενται στις ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις 35 έως 77, η Επιτροπή συμπεραίνει ότι το τμήμα της ενίσχυσης ύψους 618,2 εκατομμυρίων ευρώ (1 236,4 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) που χορηγήθηκε στην Kvaerner Warnow Werft και ενεκρίθη από την Επιτροπή σε τέσσερις δόσεις με τις αποφάσεις της που κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 3ης Μαρτίου 1993 (N 692/D/91), της 17ης Ιανουαρίου 1994 (N 692/J/91), της 20ής Φεβρουαρίου 1995 (N 1/95), της 18ης Οκτωβρίου 1995 (N 637/95) και της 11ης Δεκεμβρίου 1995 (N 797/95), το οποίο τμήμα αντιστοιχεί στην υπέρβαση κατά 8 862 κοχ του ετήσιου ορίου κατασκευαστικής ικανότητας που ανέρχεται σε 85 000 κοχ, δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΚ. Επειδή δεν υπάρχει άλλο κριτήριο που να θεμελιώνει το συμβιβάσιμο της ενίσχυσης και επειδή ούτως ή άλλως η Γερμανία και η KWW δεν έχουν επικαλεσθεί κανένα τέτοιο κριτήριο, το συγκεκριμένο τμήμα της ενίσχυσης είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

[18] Βλέπε υποσημείωση 7.
[19] Βλέπε υποσημείωση 8.

(79) Η Επιτροπή εξήτασε διάφορες εναλλακτικές μεθόδους για τον καθορισμό του ποσού της ασυμβίβαστης ενίσχυσης και κατέληξε στο συμπέρασμα που ακολουθεί.

(80) Η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η διάρκεια ισχύος του περιορισμού της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας της KWW σε 85 000 κοχ είναι δεκαετής. Ο υπολογισμός του επιστρεπτέου ποσού έγινε βάσει της αναλογικής μεθόδου. Ειδικότερα, η Επιτροπή υπολόγισε την αναλογία της υπέρβασης των 8 862 κοχ σε σχέση με τον συνολικό περιορισμό της ικανότητας για ολόκληρη τη δεκαετία (850 000 κοχ). Η παράνομη ενίσχυση ισοδυναμεί επομένως με την αναλογία αυτή (1,04 %).

(81) Το ποσό της ασυμβίβαστης ενίσχυσης αντιστοιχεί στην αναλογία της υπέρβασης σε σχέση με τον συνολικό περιορισμό της ικανότητας. Εν προκειμένω ελήφθη υπόψη ότι η KWW έχει λάβει ενίσχυση λειτουργίας ύψους 367,25 εκατομμυρίων ευρώ (734,5 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) και επενδυτική ενίσχυση ύψους 237,45 εκατομμυρίων ευρώ (474,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα), ήτοι συνολικά 604,7 εκατομμύρια ευρώ (1 209,4 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα). Συνεπώς, το ποσό ενίσχυσης που θεωρείται ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά επί τη βάσει της υπέρβασης κατά το 1997 του ορίου κατασκευαστικής ικανότητας που είχε επιβληθεί στην KWW είναι 6,3 εκατομμύρια ευρώ (12,6 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα). Η ενίσχυση αυτή είναι επιστρεπτέα.

(82) Όπως επισημαίνεται στην απόφαση για την κίνηση της παρούσας διαδικασίας ([20]), η ενίσχυση για το κλείσιμο εγκαταστάσεων, ύψους 13,5 εκατομμυρίων ευρώ (27 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα), η οποία ενεκρίθη από την Επιτροπή με απόφαση κοινοποιηθείσα στη Γερμανία με επιστολή της 3ης Μαρτίου 1993, έχει χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση των απολύσεων και για την εφαρμογή και άλλων μέτρων κοινωνικού χαρακτήρα υπέρ των πρώην εργαζομένων. Επειδή το ναυπηγείο έχει καταβάλει τα χρήματα αυτά στους πρώην εργαζομένους του, η Επιτροπή δεν σκοπεύει να απαιτήσει την επιστροφή του συγκεκριμένου ποσού. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίον η ενίσχυση για το κλείσιμο εγκαταστάσεων δεν περιλαμβάνεται στον ανωτέρω υπολογισμό.

(83) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι η επιστροφή πρέπει να πραγματοποιηθεί με βάση τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας. Το επιστρεπτέο ποσό προσαυξάνεται κατά τους τόκους που έχουν γεννηθεί από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον αποδέκτη μέχρι την πραγματοποίηση της επιστροφής της. Οι τόκοι υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

## VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(84) Η Επιτροπή συμπεραίνει ότι η KWW υπερέβη κατά το 1997 το όριο της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ κατά 8 862 κοχ. Το εν λόγω όριο της ετήσιας κατασκευαστικής ικανότητας επιβλήθηκε από την Επιτροπή με αποφάσεις της οι οποίες κοινοποιήθηκαν στη Γερμανία με επιστολές της 3ης Μαρτίου 1993, της 17ης Ιανουαρίου 1994, της 20ής Φεβρουαρίου 1995, της 18ης Οκτωβρίου 1995 και της 11ης Δεκεμβρίου 1995, ως βασική προϋπόθεση για την έγκριση ενίσχυσης συνολικού ύψους 623,45 εκατομμυρίων ευρώ (1 246,9 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) σύμφωνα με την οδηγία 90/684/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 92/68/ΕΟΚ, και κατά συνέπεια ως προϋπόθεση του συμβιβάσιμου της ενίσχυσης με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΚ.

(85) Δεδομένου ότι κατά την άποψη της Επιτροπής η έκταση της υπέρβασης του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας επικαθορίζει το βαθμό στρέβλωσης του ανταγωνισμού, το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στην υπέρβαση του ορίου της κατασκευαστικής ικανότητας ύψους 85 000 κοχ κατά 8 862 κοχ το έτος 1997 δεν πληροί πλέον τις προϋποθέσεις του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχείο ε) της συνθήκης ΕΚ και είναι ασυμβίβαστο με την κοινή αγορά βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

(86) Κατά συνέπεια, η ενίσχυση ύψους 6,3 εκατομμυρίων ευρώ (12,6 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα) είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά και πρέπει να αξιωθεί η επιστροφή της. Το επιστρεπτέο ποσό ενίσχυσης προσαυξάνεται κατά τους τόκους που θα έχουν γεννηθεί από την ημερομηνία καταβολής της ενίσχυσης στον αποδέκτη ως τη στιγμή της επιστροφής της,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

*Άρθρο 1*

Η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε από τη Γερμανία στην εταιρεία Kvaerner Warnow Werft GmbH, ύψους 6,3 εκατομμυρίων ευρώ (12,6 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα), είναι ασυμβίβαστη με την κοινή αγορά σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ.

*Άρθρο 2*

1. Η Γερμανία οφείλει να λάβει παν αναγκαίο μέτρο προκειμένου να ανακτήσει από τον αποδέκτη την ανωτέρω ενίσχυση ύψους 6,3 εκατομμυρίων ευρώ (12,6 εκατομμύρια γερμανικά μάρκα).

2. Η ανάκτηση της ενίσχυσης πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει η εθνική νομοθεσία, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και αποτελεσματική εκτέλεση της παρούσας απόφασης. Για το σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, η Γερμανία λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα που προβλέπει η έννομη τάξη της, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας.

3. Η επιστρεπτέα ενίσχυση προσαυξάνεται κατά τους τόκους που θα έχουν γεννηθεί από την ημερομηνία καταβολής της

([20]) Βλέπε υποσημείωση 4.

παράνομης ενίσχυσης στον δικαιούχο ως τη στιγμή της επιστροφής της. Οι τόκοι υπολογίζονται βάσει του επιτοκίου αναφοράς που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό του ισοδύναμου επιχορήγησης των περιφερειακών ενισχύσεων.

*Άρθρο 3*

Η Γερμανία ενημερώνει την Επιτροπή, εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, για τα μέτρα που θα έχει λάβει με σκοπό την εκτέλεσή της.

*Άρθρο 4*

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Βρυξέλλες, 15 Φεβρουαρίου 2000.

*Για την Επιτροπή*
Mario MONTI
*Μέλος της Επιτροπής*